

KÖRNYEZETTÖRTÉNET

I. A tantárgy jellemzői:

Kódja: EG176-0BBB0

Rövid neve: Környört

Gondozója: Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet
Tájtudományi és Vidékfejlesztési Tanszék

Felelőse: Prof. Konkoly-Gyuró Éva

Előadója: Prof. Konkoly-Gyuró Éva, Tirászi Ágnes

Jellege: B-típusú a Környezetmérnöki, Környezettan és Természetvédelmi mérnöki
BSc szak hallgatói számára

Oktatásának módja: előadás

Számonkérés módja: évközi jegy

Mintatantervben ajánlott szemeszter száma: Környezetmérnöki és Környezettan BSc szak 6.
szemeszter, Természetvédelmi mérnöki BSc szak 4. szemeszter

Órakerete: 2 óra hetente (28 óra összesen)

Önálló munka: 2 óra hetente (28 óra összesen)

Kredit értéke: 2

II. A tantárgy oktatásának célja:

Az oktatás célja, hogy bemutassa az ember és természet együttélésének egymásra hatását és következményeit a történelem folyamán. A kölcsönhatások bemutatásával a tárgy elő kívánja segíteni a természeti és környezeti értékek megőrzését, a harmonikus és fenntartható fejlődés lehetőségeinek újrafelfedezését.

III. A tantárgy tartalmának rövid leírása:

Előadás:

A tantárgy előadásai során megismertetjük a hallgatókat a környezettörténet és diszciplináris előzményei a történeti ökológia és a történeti földrajz feladatával, főbb tudományos megközelítési módszerével és eredményeivel. Ismertetjük a természet és társadalom együttélése során bekövetkezett környezetváltozási folyamatokat, a fő hangsúlyt a változások kiváltó okainak bemutatására és a kölcsönhatások feltárására helyezve. Az előadások során az ember megjelenésétől kezdődően adunk áttekintést a globális folyamatokról és emellett részletesebben tárgyaljuk Európa, majd a Kárpát-medence térségében lezajlott környezetalakítás tényeit.

IV. A tantárgy kapcsolata más tantárgyakkal:

Előtárgyak Természtvédelmi mérnöki BSC szakon: Ökológia

Ráépülő tárgyak Természtvédelmi mérnöki BSC szakon: Tájvédelem- és tájrendezés

V. A tantárgy oktatásának módszertana, infrastrukturális szükséglet:

Az előadások anyagának megértését demonstrációs eszközök (projektor, video) alkalmazása valamint interaktív blokkok beépítése segíti.

VI. Évközi ellenőrzés, számonkérés módja:

Az előadásokon való részvétel kötelező, a félév igazolásának feltétele. A tárgy tananyagának számonkérése, a félévközi jegy megszerzése zárthelyi dolgozat formájában történik.

VII. Szakmai követelményrendszer:

A tananyag elsajátításával a cél az, hogy a hallgatók:

- *készség szintjén* elsajátítsák el a mellékletben felsorolt az 1.,2.,7.,10.,11. sz. témaköröket.
- *jártasság szintjén* ismerjék az 5.,6.,8.,9.,12.,13. sz. témaköröket.
- *ismereti szinten* sajátítsák el a 3.,4. témaköröket.

VIII. Irodalom:

Kötelező:

KONKOLY-GYURÓ É. Környezettörténet. Évente frissített oktatási segédlet.

Ajánlott:

R. VÁRKONYI Á.- KÓSA L. 1993. Európa híres kertje. Történeti ökológiai tanulmányok Magyarországról. Orpheusz, Bp. p.282.

FRISNYÁK S. /1985/: Történeti földrajz. Nyíregyháza. p. 212.

BARTHA D. - OROSZI S. 1995. Magyar erdők. In. Pannon Enciklopédia. Főszerk. Járayné Komlódy M. Dunakanyar 2000. pp.220-230.

ANDRÁSFALVY B. 1973. A Sárköz és a környező Duna-menti területek ősi ártéri gazdálkodása és vízhasználatai a szabályozás előtt. Vízügyi történeti füzetek p. 64.

KONKOLYNÉ DR. GYURÓ É. ÖSZEÁLL. 2003. Történeti ökológia olvasókönyv.

IX. Minőségbiztosítás módszere:

- A szakirodalom folyamatos tanulmányozása.
- Részvétel bel- és külföldi tudományos konferenciákon.
- Meghívott előadók bevonása az oktatásba.
- Diplomatervek készíttetése.
- Hallgatói véleményezés.

X. Tananyag-fejlesztési politika:

- Jegyzetírás
- Az új szakirodalmi ismeretek beépítése a frissített előadások anyagába.
- Kapcsolódó publikációk megjelentetése.
- Jelentősebb mennyiségű változás esetén a tantárgyi program felülvizsgálata, a módosítások elfogadtatása a Kari Tanácsokkal a Tanszék kezdeményezésére.
- Szak egészére vonatkozó felülvizsgálat esetén a tantárgyi program felülvizsgálata, a módosítások elfogadtatása a Kari Tanácsokkal a szakfelelős kezdeményezésére.

Prof. Dr. Konkoly-Gyuró Éva
tárgyfelelős

Jóváhagyta az Erdőmérnöki Kar Tanácsa 2010. ülésén.

Prof. Dr. Náhlik András
dékán

KÖRNYEZETTÖRTÉNET c. tárgy tantárgyi programjának melléklete

A) Előadások anyaga (nappali képzés)

Ssz.	Téma	Óra
1.	A környezettörténet, a történeti ökológia és a történeti földrajz tárgya – kialakulásuk, módszereik, kapcsolódásuk, jelentőségük a környezet és természetvédelemben.	2
2.	Társadalom és természet együttélésének főbb változási folyamatai és a kölcsönhatások eredménye az őskor óta – átfogó történeti áttekintés.	2
3.	Az ember megjelenése és elterjedése a Földön, őskor. A földművelés kezdete és a mezőgazdasági forradalom következményei. Az ókori folyómenti civilizációk hitvilága és természethasználata.	2
4.	Az ókori mediterrán kultúrák - Görögország és a Római Birodalom - környezetszemlélete és gazdálkodásuk hatásai.	2
5.	Eurázsia és a Kárpát-medence az V-X. században. A magyarok vándorlása és a honfoglalás természeti környezete, a megtelepedés.	2
6.	Az éghajlatváltozások hatása Európa környezetalakítására és népességére a középkortól napjainkig.	2
7.	Az eltérő természetföldrajzi adottságokhoz alkalmazkodó környezethasználat a középkorban a Kárpát medencében Ősi ártéri gazdálkodás a síkságokon. A dombvidékek és a hegylábi átmeneti tájak gazdaságának térszerkezeti jellemzői. A hegyvidékek jellegadó hasznosítása az erdőelés és a bányászat.	2
8.	Természet adottságok és infrastruktúra. A Kárpát medence településszerkezete, úthálózata és népessége a középkorban és a koraújkorban. A tudomány és a kultúra szerepe.	2
9.	A mezőgazdaság, szőlőművelés és kertés tanyák a középkor után.	2
10.	A 19. századi vízrendezések szükségessége és természetátalakító hatása.	2
11.	Erdészet és erdőgazdálkodás, valamint a természetvédelem kezdetei az újkorban.	2
12.	Az ipari forradalom és a kapitalizálódás hatása a természethasználatra. A voluntarista világszemlélet és szerepe a környezet átalakításában. A település- és infrastruktúra hálózat változásai az újkorban.	2
13.	A kibontakozó fürdőkultúra és az üdülés környezetmódosító hatása.	2
14.	A 21. századi politikai változások, globális környezeti válság	2
Összesen		28